

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Людмила Иванова

относно дисертационния труд на Невена Георгиева Султанова, редовен докторант във ФКНФ на СУ „Св. Климент Охридски” по научна специалност “Методика на обучението по немски език” от направление 1.3. *Педагогика на обучението по чужд език* за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

Избраната от докторантката Невена Георгиева Султанова тема на дисертационния труд „Дейностноориентиран подход в обучението по чужд (немски) език” визира съществен и актуален проблем: необходимостта от иновации и преосмисляне на съществуващи практики в чуждоезиковото обучение, породена от новите социални и икономически реалности и свързаните с тях промени в потребностите, опита и нагласите на изучаващите чужд език. Макар и индиректно, се обръща внимание на един по-глобален аспект: комплексният дейностноориентиран подход, повишаващ не само ефективността при усвояването на конкретни знания, но и допринасящ за цялостното (социално и емоционално) формиране на личността, би бил полезен в училищното образование като цяло. Опитът на Невена Султанова да покаже и докаже приложимостта и ефективността на този подход в обучението по немски език в училище заслужава несъмнено признание като стъпка в тази посока.

Структурата на дисертационния труд отговаря на изискванията към този тип научен текст и свидетелства за добре премислен и реализиран на теоретико-емпирично ниво проект. Предложената работа се състои от уводна част, три глави, в които се излагат и коментират теоретични постановки и се представя експерименталната част, заключение, описание на резултатите, декларация за оригиналност, цитирана литература и приложения. Използваните методи (анализ на публикации по темата, педагогически експеримент, статистическо оценяване на резултатите от експеримента, анкетно проучване) са умело използвани и са адекватни на обекта на изследване. Подхожда се както диахронно, с проследяване на еволюцията на идеята, така и синхронно, като се разглежда реализирането на идеята в основни документи като Общата европейска езикова рамка и национални документи на образователното министерство.

В уводната част се излагат убедително мотивите за избора на темата, обектът и предметът на изследване, работната хипотеза за повишаване ефективността на обучението чрез прилагане на дейностноориентираните методи, както и структурата на предложения труд.

В главата *Теоретични основи на дейностноориентирания подход* (с.12 - 58) се разглежда развитието на тази идея, като се ситуира в рамките на комуникативния подход, свързва се с целите на съвременното чуждоезиково обучение и след това се очертават спецификите на този подход (цялостност, ориентираност към учещите, създаване на продукт, процесуалност, междупредметност). Във втора глава *Дейностноориентирани методи в обучението по чужд (немски) език* (с. 59 - 131) кръгът на изследване се стеснява и конкретизира и след дефиниране на основното понятие „дейностноориентиран метод” вниманието се насочва към съществуващи в методическата литература класификации. В предложената от Невена Султанова класификация са представени дейностноориентирани методи, по-слабо познати в практиката, което смятам за едно от достойнствата на труда. Специално внимание е отделено на проектния метод заради комплексния му характер, като са анализирани както предимствата, така и проблемите при прилагането му. Тази глава е интересна (и полезна) и с обстоятелството, че са посочени в преводни двойки названията на отделните методи.

Особен интерес представлява трета глава *Практическо приложение на дейностноориентирания подход в обучението по чужд (немски) език* (с. 133 – 160), която съдържа и основният личен принос на докторантката: разработените модули за различни нива на владеене на езика. Тук авторката е трябвало да направи своя избор (фокусиране върху лексикалния аспект), което мотивира както с технологични проблеми при провеждането на експеримента (времеви фактор), така и със статута на лексикалната езикова компонента като основен елемент в комуникативната компетентност на отделния индивид. Реалистичен е изводът, до който стига: че разглежданият подход не замества традиционните методи и подходи на обучение, а ги обогатява по пътя към формиране на комуникативна компетентност (с. 161). Особено полезна за верифициране на експериментално получените резултати е осъществената обратна връзка с учениците посредством анкетата.

По темата на дисертационния труд съществуват 6 публикации (2 под печат), с които докторантката е имала възможност да предложи и провери идеите си пред заинтересованата германистична общност.

Представеният автореферат отразява адекватно съществените моменти от дисертационния труд.

В заключение може да се каже, че докторантката е доказала в текста своята теоретична подготовка и способността да анализира и систематизира автономно теоретичен и емпиричен материал. Към докторантката биха могли да се отправят някои препоръки:

- Към глава 2. раздел 3. се предлага добре организиран преглед на различни групи дейностноориентирани методи, с премислена структура на презентацията. По мое мнение би било полезно представянето на отделните групи да приключва с кратко обобщение, за да се избегне усещането за изброяване на факти.

- Дейностноориентираният подход е насочен към изучаващите езика, затова е логично търсенето на тяхното мнение за оценка. Но също така полезно би било да се проследи и мнението на другия участник в процеса, на преподавателя.

- Цитираната литература (български и чужди източници, включително периодика и интернет) свидетелства за добрата теоретична подготовка на докторантката и е адекватна на поставената задача. Бих препоръчала да се избягва цитиране по друг автор.

Тези бележки са препоръки и не омаловажават стойността на предложения труд. Той представлява солидна основа за разширяване на проблематиката в бъдещи разработки, които да обхванат и други езикови компоненти.

Въз основа на изложеното по-горе оценявам положително представения дисертационен труд и смятам, че докторантката Невена Георгиева Султанова е доказала задълбочени теоретични познания в избраната от нея област и способността си за самостоятелни изследвания, резултатите от нейната работа са приложими в съвременното обучение по чужд език, с което отговаря на описаните в Закона за развитие на академичния състав в Република България изисквания. Предлагам на Научното жури да присъди на Невена Георгиева Султанова образователната и научна степен „доктор“.

29.05.2011 г.

Велико Търново

Член на научното жури:

доц. д-р Людмила Иванова